

www.turkishstudies.net/economy

Turkish Studies - Economics, Finance, Politics

eISSN: 2667-5625

Research Article / Araştırma Makalesi

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

Sponsored by IBU

Belediye Meclis Üyelerinin 6360 Sayılı Düzenlemeye İlişkin Algıları: Payas Belediyesi Örneği

Perceptions of the Municipal Council Members Regarding the Regulation No. 6360: The Case of Payas Municipality

Demet Dönmez* - Mehmet Tamer**

Abstract: The public legal entities created to meet the common needs of the local people, have their own budget, and whose decision-making bodies are elected are called local government. These local administrations perform the services that people need most in daily life. Many legal regulations were made in the historical process regarding these administrations. An arrangement was made with the law numbered 6360 in 2012. With this Law No. 6360, Hatay has gained metropolitan status. In this study, the perceptions of the councilors of Payas district municipality of Hatay regarding the regulation numbered 6360, the problems between the metropolitan municipality and the district municipalities, the reasons for possible problems and the results of in-depth interviews with the council members. It is considered worth examining how the relationship between Hatay metropolitan municipality, which gained the status of a metropolitan municipality with Law No. 6360, and Payas district municipality, which gained the status of a district before the law, was evaluated by the district council members. After a general evaluation study, primarily related to metropolitan governance model in Turkey, the results of interviews solutions aimed at addressing the problems identified were presented and discussed. Proposals were made in the context of basic problems, services provided, authority sharing and resource problems. The current problems identified with this study conducted on the Payas scale revealed similar results to previous studies on this subject. The study has been terminated with a general evaluation. For this study, Hatay Mustafa Kemal University Social and Humanities Research and Publishing Ethics Board's decision dated 06.11.2020 and numbered 02 has been submitted.

Structured Abstract: The transformation in the world, especially globalization and the development of information technologies, has made the change in the management of big cities necessary. Needs and demands have also differed especially in cities whose population has increased as a result of mass migration events. The most important task in meeting the expectations effectively and efficiently in a short time is undoubtedly the responsibility of the municipal administrations. Especially, considering that 80% of the population lives in metropolitan areas, it has revealed the necessity of revisin the existing laws and making revisions. Metropolitan administrations, which found their constitutional basis with Article 127 of the 1982

* Dr. Öğr. Üyesi., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Antakya Meslek Yüksekokulu, Yerel Yönetimler Asst. Prof., Hatay Mustafa Kemal University, Antakya Vocational School, Local Governments

ORCID 0000-0002-5833-9088

donmezdemet@gmail.com

** Dr. Öğr. Üyesi., Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Antakya Meslek Yüksekokulu, Yerel Yönetimler Asst. Prof., Hatay Mustafa Kemal University, Antakya Vocational School, Local Governments

ORCID 0000-0001-9806-9548

drmehtamer1984@gmail.com

Cite as/ Atıf: Dönmez, D. & Tamer, M. (2021). Belediye meclis üyelerinin 6360 sayılı düzenlemeye ilişkin algıları: Payas Belediyesi örneği. *Turkish Studies - Economy*, 16(1), 253-261.
<https://dx.doi.org/10.47644/TurkishStudies.49117>

Received/Geliş: 30 January/Ocak 2021

Accepted/Kabul: 20 March/Mart 2021

Checked by plagiarism software

Published/Yayın: 30 March/Mart 2021

CC BY-NC 4.0

Constitution, gained legal status with the Decree Law No. 195 adopted in 1984 and Law No. 3030 that entered into force that year. Since this law, which constitutes a two-stage model, contains some problems, the search for a model for metropolitan administrations has continued to increase after this date. Although Law No. 5216, which was adopted in 2004, continues the two-stage model, it differs from Law No. 3030, especially with the population criterion it has introduced. Law No. 5747, which was adopted in 2008 in order to solve the scale problem, constituted an important pillar of the reforms in this area. With this law, the possibility of establishing first degree municipalities within the borders of metropolitan municipalities has been removed.

The last amendment regarding metropolitan administrations is Law No. 6360, which was adopted in 2012 and entered into force with the 2014 local elections. The changes accepted with this regulation can be listed as follows;

The number of metropolitan municipalities has been 30, the boundaries of metropolitan municipalities have been expanded to the provincial administrative boundaries, and the boundaries of the district municipalities have become the district administrative boundaries. The condition of establishing a metropolitan municipality has been changed as the population of the municipality is over 750,000 instead of exceeding 750,000. In provinces with metropolitan municipalities, the 50,000 population criterion required for the establishment of a new district has changed to 20,000. A population of 500 has been determined to establish a neighborhood. The legal personality of the town municipalities and villages within the administrative boundaries of the subordinate districts in metropolitan municipalities has come to an end, and the villages have become neighborhoods. Municipalities, on the other hand, joined the municipality of the district to which they are affiliated together with their neighborhoods. In provinces that do not have metropolitan municipalities, 526 municipalities with a population below 2000 have been converted into villages. The number of these municipalities, which was initially determined to be 559, decreased as a result of 33 of them succeeding in increasing their population by merging until the Law came into effect (Tekin, 2018: 89). In metropolitan municipalities, the legal entities of special provincial administrations have ceased, and Investment Monitoring and Coordination Directorates have been established instead of special provincial administrations. While the number of provincial special administrations was 81, it increased to 51. The determination of the problem areas regarding the implementation of the law numbered 6360, which includes important changes in the metropolitan administration system, is important in terms of guiding the steps to be taken to eliminate the existing problems. Similar results have been revealed in studies on the subject. The aim of this study is to determine how the relationship between the metropolitan municipality and district municipalities is perceived by the district municipal council members. The opinions of the district council members, who have an important role in the decisions taken for the provision of local services, about the law, have enabled them to offer healthier and correct suggestions regarding the reasons for the existing problems.

For the field study, Payas district municipality of Hatay province was chosen. The primary reason for this preference is that the district has gained the status of district municipality with Law No. 6360. important industrial and Anatolian towns which could be considered as one of the centers for trade, Turkey is a strategic location because it is on the route linking Syria and the Middle East.

With this study, the relationship between the metropolitan municipality and the district municipality, the problems experienced and their reasons were tried to be evaluated in the context³ of the services provided, authority sharing and resource problems. In-depth interviews were conducted with 10 members of the district municipal council, which has a total number of 15 members. When the findings obtained from the interviews are evaluated, it can be stated that the problems in authority and budget, especially the political party difference, are predominant.

Keywords: Payas, Law No 6360, metropolitan municipality, district municipality, Hatay.

Öz: Yerel halkın mahalli müşterek ihtiyaçlarını karşılamak için oluşturulan, kendilerine ait bütçesi olan, karar organları seçimle işbaşına gelmiş kamu tüzel kişiliklerine yerel yönetim denir. Bu yerel idareler gündelik hayatta insanın en çok ihtiyaç duyduğu hizmetleri icra etmektedir. Bu yönetimler ile ilgili tarihsel süreçte birçok yasal düzenlemeler yapılmıştır. En son 2012 yılında 6360 sayılı yasa ile bir düzenleme gerçekleşmiştir. Bu 6360 Sayılı Yasa ile Hatay ili büyükşehir statüsünü kazanmıştır. Bu çalışmada Hatay ilinin Payas ilçe belediyesi meclis üyelerinin 6360 sayılı düzenlemeye ilişkin algılarını, büyükşehir belediyesi

ile ilçe belediyeleri arasında yaşanan sorunları, muhtemel sorunların nedenlerini ve meclis üyeleri ile yapılan derinlemesine mülakat sonuçlarını analiz etmektedir. 6360 sayılı Yasa ile büyükşehir belediyesi statüsüne kavuşan Hatay büyükşehir ve yasa öncesi belde belediyesi olduğu halde bugün ilçe statüsüne kavuşan Payas ilçe belediyesi arasındaki ilişkinin ilçe meclis üyeleri tarafından nasıl değerlendirildiğinin incelenmeye değer olduğu düşünülmüştür. Çalışmada öncelikle Türkiye’deki büyükşehir yönetim modelleri ile ilgili genel bir değerlendirme yapıldıktan sonra, yapılan görüşmelerin sonuçları tartışılmış ve tespit edilen sorunları gidermeye yönelik olarak çözüm önerileri sunulmuştur. Temel sorunlar, sunulan hizmetler, yetki paylaşımı ve kaynak sorunu bağlamında önermeler yapılmıştır. Payas ölçeğinde yapılan bu çalışmada belirlenen mevcut sorunlar, bu konuda daha önce yapılan çalışmalarla benzer sonuçlar ortaya koymuştur. Genel bir değerlendirme ile çalışma sonlandırılmıştır. Bu çalışma için, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi, Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu’ nun, 06.11.2020 tarih ve 02 sayılı kararı sunulmuştur.

Anahtar Kelimeler: Payas, 6360 sayılı yasa, büyükşehir belediyesi, ilçe belediyesi, Hatay.

Giriş

Büyükşehir belediyelerinin yönetimlerine ilişkin tartışmalar, arayışlar özellikle büyükşehir belediyeleri ile ilçe belediyeleri arasındaki görev, yetki ve sorumluluk noktasında yaşanan sıkıntılar düşünüldüğünde, her zaman gündemde olmuştur. Bunun temel nedeni olarak küreselleşme süreci ve dünyada olduğu gibi Türkiye’de de yaşanan “hızlı şehirleşme” gösterilebilir. Nüfusun kent merkezlerinde her geçen gün artması, hizmet sunumu noktasında yönetimleri birtakım sorunlarla karşı karşıya bırakmıştır. Yaşanan sorunlara çözüm bulmak amacıyla devam eden model arayışlarının sonuncusu 6360 sayılı düzenlemedir. Yerel hizmetlerin sunumunda etkinlik, verimlilik ve kaliteyi hedefleyerek çıkarılan yasanın uygulama noktasında bazı sorunlar çözüme kavuşurken, bazı sıkıntıların hala ortadan kaldırılamadığını yapılan araştırmalar göstermektedir.

Tespit edilen bu sorunların aslında birbirinden farklı olduğu ifade edilebilir. Yani uygulamada yaşanan sıkıntılar büyükşehir statüsünü kazanan alanlarla da ilgili olabilmektedir. (Bulut & Dönmez, 2019: 30). Aslında bu çalışma 6360 sayılı Yasa ile büyükşehir belediye statüsü kazanan Hatay’da, büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri arasında yaşanan sorunlara ve bu sorunları gidermek için tekrar gözden geçirilmesi gereken hususları ortaya koymaktadır. Bu bağlamda Payas ilçe belediyesi meclis üyeleri ile yapılan görüşmelerle, temel sorunlar, hizmet, yetki ve kaynak sorunu gibi dört temel alanda işlevselliğin hangi düzeyde sağlanabildiği tespit edilmeye çalışılmıştır.

Türkiye’de Büyükşehir Yönetimlerinin Tarihsel Gelişimi

Türkiye’de büyükşehirlerin yönetimlerine ilişkin tartışmalar 1960’lı yıllarda başlamıştır. Yaşanan göçler sonucu özellikle il merkezlerindeki nüfus artışı ve buna bağlı olarak ortaya çıkan yönetsel sorunlara çözüm arayışları hükümetlerin gündemine taşınmıştır (Arikboğa, 2013: 52). Tüm bu arayışlar neticesinde büyükşehir yönetim sisteminin kurulması için 1982 Anayasası’nda bir düzenleme yapılmış ve yasal düzenleme öncesi dayanak oluşturulmuştur. 1984 yılında kabul edilen 3030 sayılı düzenleme ile büyükşehirler yasal statüye kavuşmuştur. Mevcut büyükşehirin ismi ile büyükşehir belediyesi, büyükşehir alanındaki ilçelerde ise ilçenin adını taşıyan bir ilçe belediyesi kurulmuştur. Belediye yönetiminde iki kademeli model oluşmuş, tüm bunlar aslında birer tanımdan ibaret olarak kalmıştır. Ayrıca kuruluş şekli ile ilgili de bir açıklama bulunmamaktadır (Bulut, 1995: 89). Sentez, karma bir model olarak adlandırdığı bu modelin avantajlarını Arikboğa (2015: 191) şu şekilde sıralamıştır:

-Kamu hizmetleri alt ve üst birimler arasında daha rasyonel bir biçimde bölüştürülebilir.

-Makro düzeyde stratejik bakan ve mikro düzeyde farklılıkları dikkate alan politikalar birlikte uygulanabilir.

-Yönetimde katılımın sağlanması mümkün kılınabilir.

-Hizmetlerin sunumuna yönelik politikalar çeşitlenir ve rekabet artar.

3030 sayılı Yasa 2004 yılına kadar yürürlükte kalmıştır. Sübjektif kriterler içermemesine rağmen sürece katkısı önemlidir. 2004 yılında kabul edilen 5216 sayılı Yasa ile büyükşehir yapılanmasına ilişkin asgari koşullar tanımlanmaya çalışılmıştır (Özdemir & Meşhur, 2011: 174). 5216 sayılı Yasa bir ilin büyükşehir olabilmesi için 750.000 nüfus kriterini ve uzaklık ve sınırlara ilişkin birtakım ölçütler getirmiştir. Şehirlerin özelliklerine bakılmaksızın yapılan bu düzenlemeler çok gerçektir olmamakla birlikte, “pergel ile çizilmiş” gibi sınırların belirlenmesi bilimsel temelden de uzaktır. Ayrıca büyükşehir belediyesine dahil edilecek alanlar konusunda halkın görüşlerine başvurunun öngörülmemesi Avrupa Yerel Yönetimler Özerklik Şartı’na aykırı olduğundan 2008 yılında yürürlüğe giren 5747 sayılı Yasa ile uygulama son bulmuştur (Keleş, 2011: 315). Ayrıca 5747 sayılı Yasa ile nüfusu 2000’in altında kalan belde belediyeleri kapatılmış, ilk kademe belediyeleri uygulaması son bulmuş ve büyükşehir belediyeleri iki kademeli sisteme (büyükşehir belediyesi + BŞB ilçe belediyesi) geri dönmüştür (Zengin, 2014: 101).

6360 Sayılı Yasa ile Gelen Büyükşehir Belediye Modeli

2012 yılında kabul edilen ve 2014 yılında yapılan yerel seçimlerin ardından yürürlüğe giren 6360 sayılı Yasa, büyükşehir yönetim sisteminde köklü değişikliklere yol açmıştır. Yasanın gerekçesine bakıldığında, bu değişikliklerin büyük bir kısmının hizmet sunumunda etkinlik ve verimliliği artırmayı hedeflediği ifade edilebilir.

Ayrıca vatandaşın yönetim sürecine katılımını sağlayarak artan beklentileri karşılamak, parçalı planlar yapmak yerine bütüncül planlar tercih etmek ve düşük kapasiteye sahip yerel yönetim birimlerinin neden olduğu kaynak israfını önlemek (Karaarslan, 2013: 139) yasanın diğer önemli gerekçeleridir. Yasanın çözüm üretmeyi hedeflediği mevcut sorunlar ise; kaynak israfının önlenememesi başta olmak üzere ölçek ekonomilerinden yeterince yararlanılamaması, küçük ölçekli belediye ya da köylerin çevre, ulaşım vb. problemleri çözme konusunda yetersiz olması, planlama ve koordinasyonun sağlanamaması ve mali kaynak yetersizlikleri (Çelikyay, 2014: 11) olarak sıralanabilir. 5216 sayılı Yasa’nın gerekçesindeki benzerlik düşünüldüğünde, aslında bu ifadelerin belirli ölçüde soyut olduğu ileri sürülebilir (Dönmez, 2018: 37).

6360 sayılı Yasa ile gelen değişikliklere genel olarak bakıldığında; büyükşehir belediyelerinin sayısı 16’dan 30’a yükselmiştir. Büyükşehir belediyelerinin sınırlarına ilişkin de önemli bir değişiklik yapılmış, bu sınır il mülki sınırına taşınmıştır. Ayrıca, 2.000 nüfus şartına bağlı kalmadan, yeni büyükşehir belediyesi sınırları içinde kalan 1.076 belde belediyesi ile 16.500 köy tüzel kişiliğini kaybetmiş ve mahalleye dönüşmüştür (Zengin, 2014:103).

Ayrıca büyükşehir belediyesi olma koşulu, belediye nüfusunun “750.000 ‘in üzerinde olması” şartı yerine, il nüfusunun 750.000’in üzerinde olması biçiminde değiştirilmiştir. Büyükşehir belediyelerinde il özel idarelerinin tüzel kişilikleri son bulmuş, yerine bu illerde, özellikle kırsal alanlara götürülen hizmetler noktasında çokça tartışmalara neden olan ve valiliklere bağlı olarak çalışan Yatırım İzleme ve Koordinasyon Başkanlıkları kurulmuştur.

Bu değişikliklerin yanı sıra mali kaynakların dağılımında, siyasi coğrafyada, yerel hizmetlerin sunulmasında ve personel yapısında da değişimler yaşanmıştır (Pank, 2016: 909). Önceden sadece kentsel alanlara hizmet götürmekle yetkili kılınmış olan büyükşehir belediyeleri, bu yasa ile kırsal alanlara da hizmet götürmeye başlamıştır. Ancak hedeflenen her ne kadar kamu harcamalarının azaltılması ve maliyetlerin düşürülmesi olsa da, yerelde merkezileşmeyi ortaya çıkardığı ve “hizmette yerellik ilkesi” ni göz ardı ettiği düşüncesi ile zaman zaman eleştirilmiştir (Biricikoğlu & Yalnızoğlu, 2018: 256).

Alan Çalışması Yapılan Payas İlçesi ve Genel Özellikleri

Yerleşimi insanlık kadar eski olan Payas ilçesi Anadolu'yu Suriye ve Ortadoğu'ya bağlayan güzergah üzerinde olması sebebiyle tarihi ve stratejik bir konumdadır. Baias, Bayyas, Bayas isimlerinden sonra günümüzdeki Payas adını almıştır. İlçede bulunan Payas Kalesi, kervansarayı ve limandan dolayı ekonomik anlamda da uzun dönem önemi korumuştur. Limanı münasebetiyle Osmanlı zamanında değerli olan Payas Cumhuriyet'in ilanından sonra da değerini kaybetmeden muhafaza etmiştir. Atatürk, Hatay Meselesi ve Hatay'ın anavatanına katılması noktasında yapmış olduğu çalışmalarını Payas Kalesi içinde kendisine özel olarak hazırlanan yerde yapmıştır. 1939 yılında Hatay'ın anavatanına katılmasıyla beraber Payas da Hatay'a bağlanmıştır. Payas Demir Çelik fabrikasının faaliyete geçmesinden dolayı 7 bin olan nüfusu her yıl çok ciddi şekilde artmıştır. Önce belde olan Payas 2013 yılında ilçe olmuştur. Günümüzde sanayi ve ticarete bağlı ekonomisi olan bir ilçedir (payas.bel.tr). Türkiye'de 2019 yılında yapılan nüfus sayımına bağlı olarak Payas ilçesinin nüfusu 42.477'dir (nüfusu.com).

6360 Sayılı Yasa Bağlamında Hatay İli Payas İlçesi Ölçeğinde Yapılan

Çalışmanın Değerlendirilmesi

6360 Sayılı yasa ile ilgili birçok teorik çalışma yapılmıştır. Ayrıca bu yasa ile ilgili birtakım uygulamalarda değerlendirilmiştir. Gerçekleşen çalışmaların önemli bir kısmında benzer sorunların ortaya çıktığı ve bu noktalara vurgu yapıldığı gözlenmiştir.

Araştırmanın Amacı ve Önemi

Çalışma Hatay ilinin Payas ilçesi ölçeği bağlamında, yerel hizmet sunumu noktasında büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri arasındaki ilişki değerlendirilmiş olup, mevcut sorunların ilçe belediyesi meclis üyeleri tarafından nasıl algılandığı belirlenmeye çalışılmıştır. Araştırmanın amacı ise çalışma ile beraber tespit edilen sorunların çözümüne ilişkin birtakım öneriler sunmaktır.

Araştırmanın Evreni ve Yöntemi

Araştırma Hatay ilinin, toplam 15 belediye meclis üyesi olan Payas ilçesinde, 10 üye ile derinlemesine mülakat yapılarak gerçekleştirilmiştir. Açık uçlu soruların yer aldığı "Yarı Yapılandırılmış Görüşme Formu" hazırlanmıştır. Görüşmelere başlamadan önce, Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal ve Beşeri Bilimler Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Kurulu'nun kararı alınmıştır (06.11.2020 tarih ve 02 sayılı). Görüşmeler yirmi ile otuz dakika arasında sürerken ve üyelerin verdiği cevapların not edilmesi yolu tercih edilmiştir.

Veriler analiz edilirken, verilerin kodlanması ve elde edilen bulguların yorumlanması yolu izlenmiştir. Ayrıca bulgular tablolaştırılarak ortaya çıkan tablolar yorumlanmıştır.

Araştırmanın Kapsamı ve Sınırlılıkları

Alan araştırması Hatay ili Payas ilçesi meclis üyelerini kapsamaktadır. Araştırmanın en önemli sınırlılığı, meclis üyelerinin kendilerine yöneltilen sorulara verdikleri cevapların aleyhlerine dönebileceği endişesi olmuştur. Yöneltilen sorular araştırmanın diğer bir sınırınıdır. Soruların konuyu değerlendirme noktasında yeterli olduğu düşünülmektedir. Katılımcıların soruları tam olarak anladıkları ve samimiyetle cevaplandıkları varsayılmaktadır.

Mülakatlarla Elde Edilen Verilerin Analizi

Görüşmeler sonucunda alınan cevaplar ile elde edilen veriler, ilk olarak konu başlıkları kapsamında belirlenerek bir sınıflandırma yapılmış, daha sonra betimsel analiz ve tablolama yöntemleri ile çözümlenmiştir. Görüşmelerin tarafsız bir biçimde ifade edilebilmesi için zaman zaman doğrudan alıntılara yer verilmiştir. Görüşmeye katılan meclis üyeleri MÜ-1 ile MÜ-10

arasındaki numaralarla kodlanmıştır. Bu yöntemin kullanılmasının nedeni, araştırmaya katılanların kişisel bilgilerin verilmesini istememeleridir.

Temel Sorunlar

Katılımcılara, “Sizce büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri arasında yaşanan temel sorunlar nelerdir?”, “Mevcut sorunların nedenlerinin ne olduğunu düşünüyorsunuz?” soruları sorulmuştur. Katılımcılardan alınan yanıtlara bakıldığında alınan cevapların benzerlik taşıdığı görülmektedir. MÜ-1, MÜ-3, MÜ-4, MÜ-5, MÜ-6, MÜ-7, MÜ-8 ve MÜ-10 siyasi parti farklılığını temel sorun olarak görmektedirler. MÜ-2’ye göre yaşanan sorunların büyük bir bölümünün sebebi Hatay ilinin sınırlarının geniş ve dağınık olması ve bu sorun neticesinde büyükşehir belediyesinin her ilçeye aynı hizmeti götürmemesidir. Yine MÜ-2’ye göre diğer önemli bir neden de büyükşehir belediyesinin yönetiminde tecrübesiz yöneticilerin bulunmasıdır. MÜ-9 ise, bu sorunlardan farklı olarak koordinasyon eksikliğini en büyük sorun olarak görmektedir. Katılımcılar ifade ettikleri sorunların temel nedeni olarak da, siyasi görüş farklılığının partizanca ve bireysel hareket etmeye sebep olması olarak görmektedirler. Koordinasyon ve iletişim eksikliği de söz konusu olunca hizmet sunumu konusunda çeşitli dayatmaların meydana gelebildiğini ifade etmişlerdir.

Tablo 1: Temel Sorunlar

Ortak İfade	
-	Siyasi parti farklılığı, partizanca hareket etme
-	İl sınırının geniş ve dağınık olması
-	Koordinasyon ve iletişim eksikliği
Öneri	
-	Koordinasyonu sağlamaya ve ortak karar almaya yönelik düzenlemeler yapılmalı

Kaynak: Yazarlar tarafından hazırlanmıştır.

Tablo 1’ de de ifade edilmeye çalışıldığı üzere, büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri arasındaki siyasi parti farklılığı ve partizanca hareket etme yaşanan sorunların temel kaynağı olarak görülmektedir. Çoğunlukla bu nedene bağlı olarak da koordinasyon ve iletişim konularında belediyelerin birbirlerine uzak tutum sergiledikleri ifade edilebilir.

Sunulan Hizmetler

Katılımcılara, “Büyükşehir belediyesinin ilçelere götürdüğü hizmetlerde adil bir dağılım olduğunu düşünüyor musunuz?”, “Sizce, büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyelerinin farklı partilerden olması hizmet sunumunu etkiliyor mu?” soruları yöneltilmiş ve bu konuda da benzer yanıtlar alınmıştır. Katılımcıların çoğu, parti farklılığının hizmet sunumunu olumsuz yönde etkilediğini belirtmişlerdir. Hizmet sunumunda yaşanan adaletsizliğin temel sebebi olarak da siyasi görüş ve parti farklılığı olduğunu görüşmelerde sıkça ifade etmişlerdir. MÜ-1, MÜ-2 ve MÜ-8 ayrıca, hizmet sunumunda yasanın verdiği yetkiyi büyükşehir belediyesinin kişisel ve siyasi kaygılarla gereğinden fazla keyfi hareket ederek kullandığını söylemişlerdir. Konuya ilişkin olarak MÜ-2 özellikle altyapı sorununa dikkat çekmiş, büyükşehir belediyesinin mevcut altyapı sorunlarını gidermeden göstermelik olarak ilçede sadece bazı yerlere asfalt döktüğünü belirtmiştir. MÜ-4 ve MÜ-5 diğer katılımcılardan farklı olarak, sunulan hizmetlerde adil davranıldığını ancak zaman zaman bütçeden kaynaklı aksaklıkların olabildiğini düşünmektedirler.

Tablo 2: Sunulan Hizmetler

Ortak İfade	
-	Siyasi parti farklılığı
-	Kişisel ve keyfi hareket etme
-	Bütçe yetersizliğinden kaynaklı gecikmeler
Öneri	
-	Özellikle bütçeye yönelik, yasada tekrar bir düzenleme yapılmalı

Kaynak: Yazarlar tarafından hazırlanmıştır.

Tablo 2’ de de görüldüğü üzere, siyasi parti farklılığının ve siyasi kaygıların hizmet sunumunda adil olmayan birtakım keyfi davranışlara neden olduğu ifade edilmiştir. Katılımcılardan iki tanesi bu sorunun nedenini ilçe belediyesi bütçesinin yetersizliği olarak görmektedirler.

Yetki Paylaşımı

Katılımcılara, "Büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri arasındaki yetki paylaşımının nasıl olması gerektiğini düşünüyorsunuz?", "Yetki paylaşımında kriterler neler olmalıdır?" soruları sorulmuştur. MÜ-1, yetki paylaşımında dikkate alınması gereken en önemli kriterin mesafe olması gerektiğini belirtmiş, "il merkezine ortalama 70 km. uzaklıkta olan ilçelerde yetki ilçe belediyesinde olmalıdır." demiştir. MÜ-3, MÜ-6, MÜ-7, MÜ-8 ve MÜ-9 yetki paylaşımının adil bir biçimde dağıtılması gerektiğini belirtmişler, özellikle ilçeyi ilgilendiren temel hizmetlerin ilçe belediyeleri tarafından sunulması gerektiğini ifade etmişlerdir. MÜ-4 ve MÜ-10 diğer meclis üyelerinden farklı olarak, sunulan hizmetlerin öncelikle önem derecesine göre belirlenmesi, daha sonra bu sıralamaya göre öncelikli olanların ilçe belediyelerinin yetkisinde olması gerektiğini belirtmişlerdir. MÜ-10 ilçe belediyelerinin yetkisinde olması gereken bu hizmetleri, su ve kanalizasyon, parklar, mezarlıklar, ana caddeler olarak sıralamıştır. MÜ-2 ve MÜ-5 ise, yetki paylaşımında dikkate alınması gereken tek kriterin nüfus olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 3: Yetki Paylaşımı

Ortak İfade	
-	Yetki konusunda zaman zaman karmaşa yaşanmakta
-	Çoğu konuda ilçe belediyesi yetkisiz bırakılmış durumda
Öneri	
-	Yetki paylaşımı adil olmalı
-	Sunulacak hizmetler önem derecesine göre sıralanmalı

Kaynak: Yazarlar tarafından hazırlanmıştır.

Tablo 3’de görüldüğü üzere ilçe belediyelerinin birçok konuda yetkisinin olmadığını, yetki paylaşımı konusunda düzenlemenin de adil olmadığını ve bu durumun zaman zaman karışıklığa yol açtığını ifade etmişlerdir.

Kaynak Sorunu

Katılımcılara, "İlçe belediyelerinin görev, yetki ve sorumluluklarını yerine getirmede yeterli ve orantılı kaynağa sahip olduğunu düşünüyor musunuz? Neden?" sorularına alınan yanıtlara bakıldığında bütün meclis üyeleri yapılan son yasa değişikliği ile gelen en büyük sorunun kaynak sıkıntısı olduğunu ifade etmişlerdir. İlçe belediyesinin kaynaklarının büyük bir kısmının (iller bankasından gelen küçük bir kısmı hariç) büyükşehir belediyesine devredilmiş olmasının hizmet sunumunu çoğu zaman olumsuz etkilediğini ve hizmetlerde gecikmelere neden olduğunu ifade etmişlerdir.

Tablo 4: Kaynak Sorunu

Ortak İfade
- İlçe belediyesi kaynaklarının büyükşehir belediyesine aktarılmış olması en büyük sorundur
- Kaynak sıkıntısı hizmet sunumunu olumsuz yönde etkilemektedir
Öneri
- İlçe belediyelerinin kaynakları artırılmalı

Kaynak: Yazarlar tarafından hazırlanmıştır.

Meclis üyeleri kaynak sorununu mevcut sıkıntıların temeli olarak görmektedirler. Tablo 4’ de ifade edildiği üzere, ilçe belediyesi kaynaklarının neredeyse tamamının büyükşehir belediyesine aktarılmış olması hizmet sunumunda ilçe belediyelerinin başarısızlığının temel nedeni olarak görülmektedir.

Sonuç

Yapılan bu çalışma ile ortaya çıkan sonuçlar değerlendirilecek olursa, temel sorunların başında siyasi parti farklılığı ve partizanca hareket etme gelmektedir. Hatay’da büyükşehir belediyesi ile, Payas da dahil olmak üzere ilçe belediyelerinin çoğunlukla farklı siyasi partilerden olması özellikle mevcut sorunlara çözüm üretme konusunda birtakım zorluklara neden olmaktadır. Koordinasyon ve iletişim eksikliğinin yaşanması meclis üyelerine göre aslında bu soruna bağlı olarak ortaya çıkmaktadır. Uzlaşma sağlanabilecek konularda bile sorun yaşandığını ifade etmişlerdir. Bu nedenle koordinasyonun sağlanması ve ortak karar almaya yönelik yasal düzenleme yapılmalıdır. Bu konu yaptırımı bağlanmadığı sürece yöneticiler uzlaşma yerine çeşitli/zorunlu dayatmalar yaşatmaya devam edecektir. Ayrıca Hatay ilinin coğrafi olarak geniş ve dağınık olması da dikkate alınacak olursa mevcut sorunlar uzun süre çözümsüz kalmaya devam edecektir. Sunulan hizmetlerle ilgili olarak objektif kriterlerin bulunmaması kişisel ve keyfi yaklaşımlar sergilenmesine sebep olabilmektedir. Yaşanan aksaklıkların, gecikmelerin ayrıca bütçe yetersizliği kaynaklı sorunlar da olduğu göz önünde bulundurulacak olursa bu konuda ilçe belediyeleri lehine tekrar bir düzenleme yapılması elzemdir. Yetki paylaşımı ile ilgili yaşanan sorunlar aslında, yasada görev, yetki ve sorumlulukların ayrıntılı bir şekilde düzenlenmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Bazı hizmetlerin sunulmasında büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyesi aynı anda yetkili kılındığı için zaman zaman karmaşa yaşanmaktadır. Sunulacak hizmetler önem derecesine göre sıralandıktan sonra, adalet ilkesi de gözetilerek yetkiler yeniden tanımlanmalıdır. Kaynaklara ilişkin en büyük sorun zaten ilçe belediyesi kaynaklarının büyükşehir belediyesine aktarılmış olmasıdır. Daha önce belirtilen mevcut sorunların büyük bir kısmının çözümü de zaten büyük oranda ilçe belediyesi kaynaklarının artırılmasına bağlıdır. Çünkü bu sorun hizmet sunumunu olumsuz yönde etkilemektedir. Özellikle büyükşehir belediyesi ve ilçe belediyeleri arasında yaşanan sıkıntılar göz önünde bulundurulduğunda, 6360 sayılı Yasa’nın revizyonu zorunluluk arz etmektedir. Hatay ili özelinde konuyu değerlendirmek gerekirse yerel hizmet sunumunda etkinliğin ve verimliliğin sağlandığını söylemek güçtür.

Kaynakça

- Arıkoğlu, E. (2013). Geçmişten geleceğe büyükşehir belediye modeli. *Yerel Politikalar*, 3, 48-96.
- Arıkoğlu, E. (2015). Büyükşehir yönetim sistemi: Büyükşehir ve ilçe belediyeleri. *Görmez, K. (der). Yerel Yönetimler içinde*, 187-223.
- Biricikoğlu, H. & Yalınzoğlu, Y. (2018). 6360 sayılı Kanun’un etkinlik-verimlilik ile hizmette yerellik ilkeleri açısından değerlendirilmesi: Kocaeli ilçesinde yapılan bir araştırma. *Yönetim Bilimleri Dergisi*, 16(32), 255-284.

- Bulut, Y. (1995). Belediyelerin yapısı ve yeniden düzenlenmesi. [Yayınlanmamış yüksek lisans tezi], Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Bulut, Y. & Dönmez, D. (2019). 6360 sayılı düzenlemeyle oluşan büyükşehir modelinde büyükşehir belediyesi ile ilçe belediyeleri arasında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri: Hatay ili örneği. *Uluslararası Yönetim Akademisi Dergisi*, 2(1), 29-40.
- Keleş, R. (2011). *Yerinden yönetim ve siyaset*. Cem Yayınevi.
- Özdemir, S. & Meşhur, M. Ç. (2011). 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Yasası'nın belde belediyelerinin planlama süreçleri üzerinde yarattığı etkiler. *Megaron*, 6(3), 171-183.
- Çelikyay, H. (2014). Değişen kent yönetimi ve 6360 sayılı Büyükşehir Yasası. *Seta Analiz*, 101, 6-22.
- Dönmez, D. (2018). Türkiye'de büyükşehir yönetimleri ve büyükşehirlerin yeniden yapılandırılmasına ilişkin model arayışları üzerine bir inceleme. [Yayınlanmamış doktora tezi], Hatay Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karaarslan, M. (2012). Nasıl bir yerel yönetim? 6360 sayılı Kanun üzerine bir değerlendirme. *Dicle Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 17(26-27-28-29), 123-162.
- Pank, Ç. (2016). 6360 sayılı Yasa ile birlikte bürokraside meydana gelen değişim. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 9(47), 909-916.
- Tekin, Ö. F. (2018). Türkiye'de büyükşehir yönetimi ve 6360 sayılı Yasanın getirdiği değişim: Konya örneği. *Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, (55), 84-105.
- Zengin, O. (2014). Büyükşehir belediye sisteminin dönüşümü: Son on yılın değerlendirmesi. *Ankara Barosu Dergisi*, (2), 91-116.
- 3030 sayılı Büyük Şehir Belediyelerinin Yönetimi Hakkında Kanun Hükmünde Kararnamenin Değiştirilerek Kabulü Hakkında Kanun (09.07.1984 tarih ve 18453 sayılı Resmi Gazete).
- 5216 sayılı Büyükşehir Belediyesi Kanunu (23.07.2004 tarih ve 25531 sayılı Resmi Gazete).
- 5747 sayılı Büyükşehir Belediyesi Sınırları İçerisinde İlçe Kurulması ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun (22.03.2008 tarih ve 26824 sayılı Resmi Gazete).
- 6360 sayılı On Dört İlde Büyükşehir Belediyesi ve Yirmi Yedi İlçe Kurulması ile Bazı Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnamelerde Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun (06.12.2012 tarih ve 28489 sayılı Resmi Gazete).

<http://www.payas.bel.tr/sayfa.php?idno=13> (erişim: 10.12.2020)

<https://www.nufusu.com/il/hatay-nufusu> (erişim: 10.12.2020)